

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽMONIŲ PALAIKŲ LAIDOJIMO ĮSTATYMO NR. X-1404
25 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

2024 m.   d. Nr.
Vilnius

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

Esamas teisinis reguliavimas suteikia teisę dėl žmonių palaikų ekshumavimo kreiptis palaidoto žmogaus sutuoktiniui, partneriui arba pilnamečiams vaikams (įvaikiams), tėvams (itėviams), jeigu jų nėra, – artimiesiems giminaičiams. Taip pat Kultūros ministerijos įgaliotai institucijai ar Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui, kai siekiama išsaugoti istorinę atmintį ar atlikti tyrimus. Tačiau praktikoje įmanomos tokios situacijos, kuomet žmogaus laidojimo procese yra pažeidžiami teisės aktai, mirusiojo asmens žmogaus teisės, įvyksta klaida ar yra nustatomos kitos reikšmingos aplinkybės, atsižvelgiant į kurias iškyla poreikis perlaidoti palaikus užtikrinant tinkamą pagarbą mirusiojo atminimui ir tokiais atvejais kuomet asmuo neturi artimųjų giminaičių. Tokiu atveju esamas teisinis reguliavimas nesuteikia galimybės ekshumuoti tokio asmens palaikus, kadangi nėra subjekto, kuriam būtų suteikta teisė pateikti prašymą.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Seimo narė Laima Nagienė.

3. Dabartinis teisinis įstatymo projekto aptartų teisinių santykių reglamentavimas

Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo Nr. X-1404 25 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad Kapinėse palaidoti žmogaus palaikai ekshumuojami palaidoto žmogaus sutuoktinio, partnerio arba pilnamečių vaikų (įvaikių), tėvų (itėvių), jeigu jų nėra, – artimųjų giminaičių prašymu, jeigu jų nėra, kai siekiama išsaugoti istorinę atmintį ar atlikti tyrimus, – Kultūros ministerijos įgaliotos institucijos ar Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro prašymu ir turint Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka išduotą leidimą ekshumuoti žmogaus palaikus kapinėse. Taip pat nustatyta, kad visais atvejais ekshumavimo išlaidas apmoka pareiškėjas.

4. Naujos teisinio reglamentavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Nauju teisiniu reguliavimu siekiama suteikti teisę, kuomet nėra žmogaus artimųjų giminaičių, Vyriausybės įgaliotai institucijai pateikti prašymą dėl žmogaus palaikų ekshumavimo, siekiant ištaisyti žmogaus teisių ir teisės aktų pažeidimus, klaidas ar kitomis reikšmingomis aplinkybėmis. Taip užtikrinant pagarbą neturinčio artimųjų mirusiojo asmens atminimui. Taip pat siekiama užtikrinti teisingumo principą, numatant, kad šiais atvejais pareiškėjo patirtas ekshumavimo išlaidas kompensuoja atsakingas fizinis ar juridinis asmuo.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus teikiamą Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Galima priimtų įstatymų įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projektas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Įstatymų įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projektas įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturi.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas strateginio lygmens planavimo dokumentams neprieštarauja.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą, kitų įstatymų keisti nereikės.

10. Įstatymų projektų atitiktis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimams bei bendrinės lietuvių kalbos normoms, o Įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos įstatymo ir Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Įstatymų projektų atitikimas Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei

Įstatymo projekto nuostatos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams neprieštarauja.

12. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai

Įstatymui įgyvendinti nėra reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymui įgyvendinti valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų neprireiks.

14. Projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimų ir išvadų nereikės.

15. Reikšminiai įstatymo projektų žodžiai.

Įstatymo projekto reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną Eurovoc:

Ekshumavimas, žmogaus palaikai;

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Papildomų paaiškinimų nėra.